

פרשת זיי שרה התשע"ט

adk1010@gmail.com

הרב ארי דוד קאהן

1. בראשית פרק כו, א-ו

(א) ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון אשר היה בימי אברהם ויגד יצחק אל-אבימלך מלך-פלשתים גררה: (ב) ויבא אליו ה' ויאמר אל-תחז מצרימה שכן בארץ אשר אמר אליך: (ג) גור בארץ הזאת ואהנה עמה ובארכך כילך ולורעה אמן את-כל-הארצות האל ונקמת את-השבעה אשר נשבעתי לאברהם אביך: (ד) והרביתי את-ורעה ככוכבי השמים ונתתי לורעה את כל-הארצות האל והתברכו בזרעה כל גוגי הארץ: (ה) ועבד אשר-שמע אברהם בקלי וישמר משמרתי מצותי חקותי ותורת: (ו) וישב יצחק בגרר:

2. בראשית פרק כה, כא-כג

(כא) ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה הוא ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו: (כב) ויתרצו הבנים בקרבה ותאמר אם-כן למה זה אנכי ותלך לדרש את-ה': (כג) ויאמר ה' לה שגני גוים בבטןך ושגני לאמים ממעיה יפרדו ולאם מלאם יאמץ ורב יעבד צעיר:

3. רש"י בראשית פרשת תולדות פרק כה פסוק כא

ויעתר לו. נתפצר ונתפס ונתפתה לו. ואומר אני, כל לשון עתה לשון הפצרה ורבויה הוא, ...

לנכח אשתו - זה עומד בזוית זו ומתפלל וזו עומדת בזוית זו ומתפללת:

ויעתר לו - לו ולא לה, שאין דומה תפלת צדיק בן צדיק לתפלת צדיק בן רשע, לפיכך לו ולא לה:

4. רד"ק בראשית פרק כה פסוק כא

ויעתר יצחק - הרבה בתפלה על אשתו שתלד לפי שהיה אוהב אותה אהבה יתירה כמו שפירשנו, ומאהבתה לא רצה לקחת אשה אחרת עליה ולא אחת מנערותיה, לפיכך הרבה מאד בתפלה עד שנעתר לו האל: לנכח אשתו - לעומת אשתו כלומר בעבורה, שלא יצטרך לקחת אשה אחרת להוליד ממנה לפיכך התפלל מאד בעבורה שיתן לו האל ממנה בן. או פירש לנוכח אשתו, כי בשעת התפלה היה עומד לנכחה כדי שיכוין לבו עליה:

5. חזקוני בראשית פרק כה פסוק כא

אבל בשבילו לא היה מתפלל שהרי יודע היה שאינו עקור כדכתיב כי ביצחק יקרא לך זרע. כי עקרה היא מפני מה נתעקרה רבקה שלא יאמרו האומות תפלתנו שהתפללנו על אחותנו את היי לאלפי רבבה עשתה פירות אלא ויעתר יצחק, ויעתר לו.

6. רמב"ן בראשית פרק כה פסוק כב

ותלך לדרוש את ה' - לשון רש"י, להגיד מה יהא בסופה. ולא מצאתי דרישה אצל ה' רק להתפלל, כטעם דרשתי את ה' וענני (תהלים לד ה), דרשוני וחיו (עמוס ה ד), חי אני אם אדרש לכם (יחזקאל כ ג):

7. בראשית רבה (וילנא) פרשת תולדות פרשה סג:ז

ויאמר ה' לה (בראשית כה, כג), רבי יהודה בר רבי סימון ורבי יוחנן בשם רבי אליעזר בן רבי שמעון מעולם לא נזקק הקדוש ברוך הוא להשיע עם אשה אלא עם אותה הצדקת, ואף היא על ידי עליה. רבי אבא בר כהנא אומר כמה כפורין כפרכר בשביל להשיע עמה, שנאמר (בראשית יח, ט): ויאמר לא כי צדקת. והכתיב (בראשית טו, א): ותקרא שם ה' הדבר אליה, רבי לוי בשם רבי אבא חמא בר חנינא אומר על ידי מלאך. רבי אלעזר אומר על ידי שם בן נח. (בראשית טו, א):

8. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יד עמוד א

שבע נביאות מאן נינהו? שרה, מרים, דבורה, חנה, אביגיל, חולדה, ואסתר.

9. מנחת שי בראשית פרק כה פסוק כא

(כא) כי עקרה הוא: הוא כתי' מלמד שהיו שניהם עקורי' כדאית' בסוף פ' הבא על יבמתו. [הוא]. ויעתר: התי"ו בסגול. [ויעתר].

10. בראשית פרק כה, יא

וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יִצְחָק בְּגוֹ וַיָּשָׁב יִצְחָק עִם־בְּאֵר לַחֵי רְאִי: ס

11. בראשית פרק כד, א-נג

(ה) וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲעֶבֶד אוֹלִי לֹא־תֵאבְדָה הָאִשָּׁה לְלֶכֶת אַחֲרַי אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת הֲשֵׁיב אֲשִׁיב אֶת־בְּנִי אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יֵצְאָתָּ מִשָּׁם: (ו) וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם הֲשָׁמַר לְךָ פְּנֵי־תְשִׁיב אֶת־בְּנִי שָׁמָּה: (ז) הִ' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לִקְחָנִי מִבֵּית אָבִי וּמֵאָרֶץ מוֹלְדָתִי וְאֲשֶׁר דִּבְרַת־לִי וְאֲשֶׁר גִּשְׁבַּע־לִי לֵאמֹר לְזָרְעֶךָ אֶתְּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת הִוא יִשְׁלַח מִלְאָכֹוּ לִפְנֵיךָ וְלִקְחָתָּ אִשָּׁה לְבְנִי מִשָּׁם: (ח) וְאִם־לֹא תֵאבְדָה הָאִשָּׁה לְלֶכֶת אַחֲרַי וְנִלְקִיתָ מִשְׁבַּעַתִּי זֹאת רַק אֶת־בְּנִי לֹא תֵשֵׁב שָׁמָּה: ... (יב) וַיֹּאמְרוּ ה' אֱלֹהֵי אַדְנִי אַבְרָהָם הֲקָרָה־נָא לְפָנֶי הַיּוֹם וְעָשֶׂה־חֶסֶד עִם אַדְנִי אַבְרָהָם: (יג) הִנֵּה אֲנֹכִי נֹצֵב עַל־עֵינַי הַיּוֹם וּבְנֹת אֲנָשֵׁי הָעִיר יֵצְאָתָּ לִשְׂאֵב מַיִם: (יד) וְהִנֵּה הִנְעַרְךָ אֲשֶׁר אָמַר אֵלַי הִטִּינָא כְדָךְ וְאִשְׁתָּה וְאֶמְרָה שְׂתָה וּגְם־גְּמִלְיָךְ אִשְׁקָה אֹתָהּ הַכֹּחֶתָּ לְעַבְדְּךָ לִיִּצְחָק וּבָה אֲדַע כִּי־עָשִׂיתָ חֶסֶד עִם־אֲדֹנָי: (טו) וַיְהִי־הוּא טָרֵם כָּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רַבְּקָה יֹצְאָתָּ אֲשֶׁר יִלְדָה לְבְתוּאֵל בְּן־מִלְכָּה אִשְׁת־נְחֹר אֶחָי אַבְרָהָם וְכִזָּה עַל־שְׂכָמָהּ: (טז) וְהִנְעַרְךָ טַבַּח מִרְאֵה מְאֹד בְּתוֹלָה וְאִישׁ לֹא יִדְעָה וּתְרַד הָעֵינָה וּתְמַלֵּא כְזָה וּתַעַל: (יז) וַיִּרַץ הָעֶבֶד לִקְרֹאתָהּ וַיֹּאמֶר הַגְּמִיאִנִי נָא מִעֶט־מַיִם מִפְּנֵךְ: (יח) וּתֹאמְרִי שְׂתָה אַדְנִי וּתְמַחֵר וּתְרַד כְּזָה עַל־יְדָךְ וּתִשְׁקָהוּ: (יט) וּתְכַל לְהִשְׁקָתוֹ וּתֹאמְרִי גַם לְגְמִלְיָךְ אֲשִׂאֵב עַד אִם־כָּלוּ לְשִׁתָּת: (כ) וּתְמַחֵר וּתַעַר כְּזָה אֶל־הַשִּׁקָּת וּתְרַץ עוֹד אֶל־הַבְּאֵר לִשְׂאֵב וּתִשְׂאֵב לְכָל־גְּמִלְיוֹ: (כא) וְהָאִישׁ מִשְׁתַּאֵה לָּהּ מִחֲרִישׁ לְזַעַת הַהַצְּלִיחַ ה' דַּרְכּוֹ אִם־לֹא: (כב) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כָּלוּ הַגְּמִלִים לְשִׁתּוֹת וַיִּקַּח הָאִישׁ גִּזְם זָהָב בַּקַּע מִשְׁקָלוֹ וַיִּשְׂגֵי צְמִידִים עַל־יְדָיָהּ עֲשָׂה זָהָב מִשְׁקָלָם: (כג) וַיֹּאמֶר בְּתַמִּי אֵת הַגִּידִי נָא לִי הַיֵּשׁ בֵּית־אָבִיךָ מִקּוֹם לְנוּ לְלִי: (כד) וּתֹאמְרִי אֵלָיו בְּתַבְּתוּאֵל אֲנֹכִי בְּן־מִלְכָּה אֲשֶׁר יִלְדָה לְנְחֹר: (כה) וּתֹאמְרִי אֵלָיו גְּם־תִּכְּנֹן גְּם־מִסְפּוֹא רַב עִמָּנוּ גְּם־מִקּוֹם לְלוֹן: (כו) וַיִּקַּד הָאִישׁ וַיִּשְׁתַּחוּ לָהּ: (כז) וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי אַדְנִי אַבְרָהָם אֲשֶׁר לֹא־עָזַב חֶסְדּוֹ וְאֶמְתּוֹ מִעַם אַדְנִי אֲנֹכִי בְּדַרְךָ נִתְּנִי ה' בֵּית אֶחָי אַדְנִי: ... (מז) וְאִשְׁאֵל אֹתָהּ וְאֹמַר בְּתַמִּי אֵת וּתֹאמְרִי בְּתַבְּתוּאֵל בְּן־נְחֹר אֲשֶׁר יִלְדָה־לּוֹ מִלְכָּה וְאִשָּׁם הַנָּזֵם עַל־אִפָּהּ וְהַצְּמִידִים עַל־יְדָיָהּ: (מח) וְאֶקַּד וְאִשְׁתַּחֲוֶה לָּהּ וְאָבִרָךְ אֶת־ה' אֱלֹהֵי אַדְנִי אַבְרָהָם אֲשֶׁר הִנְחֵנִי בְּדַרְךָ אֲמַת לְקַחַת אֶת־בְּתֻלַת־אֶחָי אַדְנִי לְבָנוּ: (מט) וְעַתָּה אִם־יִשְׁכַּם עֲשִׂים חֶסֶד וְאֲמַת אֶת־אַדְנִי הַגִּידוּ לִי וְאִם־לֹא הַגִּידוּ לִי וְאִפְּנָה עַל־יָמִין אוֹ עַל־שְׂמָאל: (נ) וַיַּעַן לָבֹן וּבְתוּאֵל וַיֹּאמְרוּ מַה' יֵצֵא הַדָּבָר לֹא נוֹכַל דַּבֵּר אֵלַיךָ רַע אוֹ־טוֹב: (נא) הִנֵּה־רַבְּקָה לְפָנֶיךָ קַח וְלָךְ וּתְהִי אִשָּׁה לְבֹן־אַדְנִיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבַּר ה': (נב) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע עֶבֶד אַבְרָהָם אֶת־דְּבָרֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה לָהּ:

12. בראשית פרק כד, סב-סז

(סב) וַיִּצְחָק בָּא מִבּוֹא בְּאֵר לַחֵי רְאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאָרֶץ הַנְּגָב: (סג) וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוֹם בְּשׂוּדָה לְפָנוֹת עָרֵב וַיֵּשֶׁב עֵינָיו וַיִּרְא וְהִנֵּה גְּמִלִים בָּאִים: (סד) וּתִשָּׂא רַבְּקָה אֶת־עֵינֶיהָ וּתִרְא אֶת־יִצְחָק וּתְפַל מַעַל הַגְּמִל: (סה) וּתֹאמְרִי אֶל־הָעֶבֶד מִי־הָאִישׁ הַלְזָה הַלְזָךְ בְּשׂוּדָה לִקְרֹאתָנוּ וַיֹּאמֶר הָעֶבֶד הִוא אַדְנִי וּתִשְׁקַח הַצְּעִיר וּתַתְּכֶם: (סו) וַיִּסְפֹּר הָעֶבֶד לִיִּצְחָק אֶת פְּלִי־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשָׂה: (סז) וַיְבָאָה יִצְחָק הָאֵהֱלָה שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת־רַבְּקָה וּתְהִי־לּוֹ לְאִשָּׁה וַיֵּאֱהָבָהּ וַיִּנְחָם יִצְחָק אַחֲרַי אִמּוֹ: פ

13. רד"ק בראשית פרק כד פסוק כו

(כו) ויקד וישתחוה - ההשתחויה יותר מקידה. וארו"ל קידה על אפים השתחויה זו פשוט ידים ורגלים. והודה לאל שהצליח דרכו:

14. מלבי"ם ויקרא פרשת תזריע

וכן יש הבדל בין קדקד ובין ראש, ששם קדקד בא על צד העליון של הראש בגובה במקום שער (שייטיל) ומובדל מן המצח שהוא למטה מהקדקד פנוי מן השער, כמ"ש קדקד שער (תהלות סח) ולקדקד נזיר אחיו (בראשית מח), והפעל ממנו, ויקד האיש, ויקדו וישתחוו, כפיפת הקדקד לצד מטה, כמ"ש (ברכות לד. מגילה כב. שבועות טז). קידה על אפים, כריעה על ברכים, כי קידה מן קדקד, וכריעה מן כרעים אבל שם ראש כולל כל הראש

15. רש"ר הירש בראשית פרק כד פסוק כו

(כו) ויקד - "קידה" היא כפיפת הראש, כמעט עד לארץ, בלא כפיפת ברך, ומציינת אפוא את כניעת הרוח. כנגדה "השתחויה" היא שחית הגוף ונפילתו ארצה, והרי היא מציינת את מסירת ההויה הגופנית כולה. כך עונים בני ישראל ב"קידה", ו"השתחויה" על המצוה להנחיל את משמעות מצוות הפסח לבניהם אחריהם (שמות יב, כז), - הם מוסרים את גופם ורוחם לתפקיד חינוכי זה. בדומה לכך משה, כאשר נתגלו לו דרכי ההשגחה העליונה (שם לד, ח). אף כאן אליעזר, תחלה הוא מכניע את רוחו לפני ההשגחה הרוחנית, שנתגלתה לו בעליל, ואחר כך מוסר לה את עצמו כליל. הוא מכניע את רוחו לפני אלהי הרוחות, שהשקיף ללבו, ושלה את מלאכו לפניו.

16. של"ה פרשת חיי שרה תורה אור

טו. ובענין זה שהיה אברהם אבינו טפל לשרה...נחזור לעניינינו, כי מטטרון הוא שומר ישראל והוא השליח של מעלה. וזה לשון הרב רבינו בחיי פרשת משפטים (שמות כד, א): ונקרא בשם מטטרון, לפי שבשם הזה נכללים שתי לשונות המורים על (עניינינו) [ענינו], והוא אדון ושליח. אדון, מלשון חכמים שקורין אל הגברת בעלת ממשלת מטרונוא. שליח, מלשון יון שקורין לשליח מנטטור. ועוד יכלול ענין גם מלשון שמירה, כי תרגום 'משמרת' (ויקרא ח, לה) 'מטרת', ועל שהוא שומר העולם (והוא) נקרא שומר ישראל. והנה מתוך הוראת שמו השגנו שהוא אדון לכל מה שתחתיו, שכל צבא העליונים והתחתונים הלא הם ברשותו ותחת ידו, והוא השליח למי שעליו ולמעלה ממנו, שהשליט(ו)הו על הכל ושמו אדון לביתו ומושל בכל קניינו, עד כאן לשונו הרב בחיי ז"ל. והאריך עוד עיין שם. והנה הוא נקרא 'עבד' כמבואר בזהר (ח"ב דף צ"ד ע"א; ח"ג דף רע"ו ע"א) ובפרדס (שער א' פ"ה), כי בחינת 'בנים אתם לה' אלהיכם' (דברים יד, א) מצד האצילות הוא בן, והבריאה הוא סוד אמה העבריה, ומטטרון הוא סוד עבד עברי. נמצא, מטטרון הוא עבד זקן בית המושל בכל אשר למעלה ברצון הבורא יתברך. ועליו נאמר (שמות כג, כ) 'הנה אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך' וגו', וכתב אחר כך (שם שם, כא) 'כי שמי בקרב', ופירשו רבותינו ז"ל (סנהדרין לח ב) והביא רש"י דבריהם שם (שמות שם), ואמרו זהו מטטרון ששמו כשם רבו. ועוד אמרו רבותינו ז"ל (שמות רבה פל"ב ס"ט) מי ששמר האבות ישמור הבנים.

כ. וכן היה הענין בכאן, ששלח אברהם למטה 'עבדו זקן ביתו המשל בכל אשר לו' (בראשית כד, ב), ונשלח עמו עבד זקן בית המושל בכל אשר למעלה, ועליו אמר אברהם אבינו (שם שם, ז) 'הוא ישלח מלאכו לפניך', הנה אנכי שולח מלאכי למטה, דהיינו אותך אליעזר שהוא עבד עברי, כי אף שהיה כנעני היה עבדו של עברי, כי אברהם נקרא 'עברי' כמו שנאמר (שם יד, ג) 'אברם העברי', והקדוש ברוך הוא ישלח מלאכו הנקרא גם כן עבד עברי. והנה בהשביעו העבד למטה אמר (שם כד, ג) 'ואשביעך בה' אלהי השמים ואלהי הארץ', כי הנה הוא בארץ. ובענין שליחת מלאך ממרום העבד שלמעלה, אמר (שם שם, ז) 'ה' אלהי השמים [וגו'] ישלח מלאכו', כי הוא מן השמים. ובכן הלך העבד של מטה, ועליו חופף כבוד העבד של מעלה הנשלח בשליחות השם יתברך. ובכל מקום שמזכיר לשון 'עבד' רומז על העבד של מטה, ובכל מקום שמזכירו בשם 'האיש' רומז על כבוד העבד העליון, אשר על ידו נתדבק בקדושה. כי מלאך נקרא 'איש' כמו שנאמר (שם לו, טו) 'וימצאנו איש', ואמרו רבותינו ז"ל (תנחומא, וישב ב) מלאך, כמו שנאמר (דניאל ט, כא) 'האיש גבריאל'. והנה כתיב (בראשית כד, ז) 'וירץ העבד לקראתה', ואחר כך (שם שם, כא) 'והאיש משתאה', ותירגם אונקלוס וגברא שהי, שהיה עומד ומתבונן. אלא 'וירץ העבד' קאי אעבד שלמטה, 'והאיש' היה עומד ומתבונן מקבל ההשפעה מלמעלה. ואמר (שם) 'לדעת ההצליח ה' דרכו אם לא', מה שנאמר 'לדעת' על סוד עץ הדעת, וענין 'ההצליח ה' דרכו אם לא', רומז על יעקב ועשו, אחד הצליח ואחד לא. וכבר נודע כי עיקר עץ הדעת טוב ורע הוא מצד מטטרון, כדאיתא בתיקונים (תקוני זהר, תקון נ"ג, דף פ"ז ע"ב) והביאו הפרדס בשער (היכלי) התמורות (שער כ"ה) פ"ו וזה לשונו: עץ הדעת טוב ורע היא לתתא, עץ הדעת טוב דא מטטרון, ורע דא סמא"ל, עכ"ל. ומטטרון הוא 'טוב', וזהו סוד 'וכל טוב אדניו בידו' (בראשית כד, ז).

כא. והנה מצד המלאך היתה הידיעה שהדרך הוא מוצלח ושהיא בת זוגו, והיו ראויים המתנות של נזם וצמידים ליתן על ידה. על זה אמר (שם שם, כב) 'ויקח האיש נזם זהב בקע משקלו ושני צמידים על ידה', כי מצד האיש היה מוכן ליתן, והוא כאילו כבר נתן, וכדרך כל נבואה שכתוב בלשון 'נתתי' אף על פי שעדיין לא ניתן. אבל למטה בפועל לא שם העבד על ידה עד לאחר שאלה, על כן לא כתיב בכאן ששם על ידה כמו שכתוב בדברי העבד בחזרת הדברים (שם שם, מז) 'ואשם הנזם על אפה והצמידים על ידה', כי בגשמיות בפועל לא הושם רק אחר השאלה, אבל בבחינת 'האיש' היתה ההכנה וכאילו ניתן. ואחר ששאל העבד של מטה (שם שם, כג) 'בת מי את' כו', אז צלח הרוח רוח קדישין עליו באמצע(י)[ו]ת העבד של מעלה החופף עליו, וידע כי מה' יצא הדבר ושם עליה הנזם והצמידים, וסמך על רוח הקודש ולא על הניחוש. ומכח זה הדבקות עשה קידה והשתחואה, וקוראיהו בשם 'איש' כמו שנאמר (שם שם, כו) 'ויקד האיש וישתחו לה'.

כג. והנה רבקה המשכלת הנביאה, הבינה הענין, והשיגה השליח של מעלה. וזה לך האות שרמזה לשם הגדול של גבורה, 'ות אמר גם לגמליך אשאב' (שם שם, ט) הרומז לשם 'אגלא' ... ורבקה הנביאה המשכלת שידעה הדברים ברוחניות, מסתמא גילתה אותם ללבן, כי כבר כתבתי (אות טז) אף על פי שרשע היה חכם גדול היה, על כן לא הזכירו בשם 'עבד' רק בשם 'האיש' תמיד בדבריהם, כי היו מחזיקים בלבם שהוא האיש, ודברה תורה בלשון האיש כאשר היה מוחזק בלבם. וכן קראו את רבקה בשם 'נערה' (בראשית כד, נה) 'תשב הנערה', 'נקרא לנערה' (שם שם, נז), ולא בשם 'עלמה'. והנה כתיב (שם שם, סא) 'ותרכבנה על הגמלים ותלכנה אחרי האיש ויקח העבד את רבקה וילך', כי העבד השליח העליון מטטרון היה בכאן עד שנגמר ענין השליחות, ואחר כך חזר למקומו, ולא נגמר השליחות עד שהחזיקו בדרך. וזהו (שם) 'ותקם רבקה וגו' ותלכנה אחרי האיש', ומיד שהחזיקו בדרך נסתלק מטטרון, אז נאמר (שם) 'ויקח העבד את רבקה וילך', ואפשר שתיבת 'וילך' קאי על תיבת 'האיש' שהזכיר ושב למקומו. וזהו ענין המדרש בבראשית רבה (פנ"ט ס"ח) 'ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו' (בראשית כד, ב), שהיה זיו איקונין שלו דומה לו. 'המשל בכל אשר לו', שהיה שליט ביצרו כמותו. אחר כך אמרו שם במדרש (ס"ט), 'ויאמר אליו העבד' (בראשית כד, ה), הדא הוא דכתיב (הושע יב, ח) 'כנען בידו מאזני מרמה לעשק אהב', 'כנען' זה אליעזר כו'. הענין, המעלה של זיו איקונין בא לו מכח כבוד העבד העליון אשר היה חופף עליו.

17. תלמוד בבלי מסכת סוכה דף נג עמוד א

תנא: אמרו עליו על רבי שמעון בן גמליאל, כְּשֶׁהָיָה שָׁמֵם שְׁמַחַת בֵּית הַשְּׂוֹאֵבָה, הָיָה נוֹטֵל שְׂמוֹנָה אַבּוּקוֹת שֶׁל אוֹר בְּיָדוֹ אֶחָת, וְזוֹרְקֵן כָּל־פִּי מַעֲלָה, וְזוֹרְק אֶחָת וּמְקַבֵּל אֶחָת, וְאֵין אֶחָת מֵהֶן נוֹגַעַת בַּחֲבֵרָתָהּ. וְכִשְׁהוּא מְשַׁתְּחֶנָּה, נוֹעֵץ שְׁנֵי גוֹדְלֵי בָּאָרֶץ וְשׁוֹחֶה וְנוֹשֵׁק אֶת הַרְצָפָה וְזוֹקֵף, מֵה שְּׂאִין כָּל בְּרִיָּה יְכוֹלָה לַעֲשׂוֹת כֵּן. וְזוֹ הִיא 'קִדָּה'.

18. רש"י מסכת סוכה דף נג עמוד א

וזו קידה - האמורה בכתובים, דאמר מר: קידה על אפים, אין לו להשתטח להגיע לארץ גופו אלא פניו בלבד, מי שיודע ויכול לעשות כן, ובדורו של רבן שמעון לא היה אחד מעומדי עזרה יכול לעשות כן, אלא הוא.

19. תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת סוכה פרק ה:א

א"ר יהושע בן לוי, לָמָּה נִקְרָא שְׁמָה בֵּית שְׂוֹאֵבָה? שְׁמִשָּׁם שְׂוֹאֵבִים רוּחַ הַקּוֹדֵשׁ, עַל שֵׁם (ישעיה יב) וּשְׂאֵבָתָם מִים בְּשִׁשׁוֹן מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה.

20. רות רבה (וילנא) פרשה ד

יב [ט] ... אלו הצדיקים שקרויין כלים שנאמר (ש"ב = שמואל ב' = א') איך נפלו גבורים ויאבדו כלי מלחמה, וְשִׁתִּית מֵאֲשֶׁר יִשְׂאָבוּן הַנְּעָרִים, זֶה בֵּית הַשְּׂוֹאֵבָה, וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמָה שְׂוֹאֵבָה, שְׁמִשָּׁם הָיוּ שְׂוֹאֵבִין רוּחַ הַקּוֹדֵשׁ, שְׁנָאֵמַר (ישעיה יב, ג): וּשְׂאֵבָתָם מִים בְּשִׁשׁוֹן מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה.